

Om arkitektur og brukerperspektiv i psykiatrien

T Øiesvold

Inger Beate Larsen

Hold sengen, husk De er syge!

Utvalgte arbeider 2000 – 2014. 199 s. Arendal: Genius Loci Press, 2014. Pris NOK 454

ISBN 978-82-999622-0-9

Boken er en samling artikler om psykisk helsearbeid. Forfatteren er sykepleier og professor i psykososial helse ved Universitetet i Agder. Det er uklart hvem målgruppen er, men teksten kan godt leses av så vel helsepersonell som brukere. Forfatteren tar for seg tre hovedområder: stedets eller arkitekturens betydning, generelt om brukererfaringer og om erfaringer med tvangsbruk. Boken er delikat utformet. Noe overlapping er det, men det er kanskje vanskelig å unngå i en artikkelsamling.

For meg var det særlig nyttig å reflektere over stedets fenomenologi med referanse til arkitekten Christian Norberg-Schulz (1926 – 2000). Det er ikke uten betydning hva vi omgir oss med, og hva som «bor i veggene».

Generelt synes jeg imidlertid at artiklene preges av for spinkle diskusjoner med til dels for vidløftige konklusjoner. Når man for eksempel drøfter steders disiplinerende funksjoner (Michel Foucault 1926 – 1984), hadde det vært av interesse om disiplinering også hadde vært vurdert i forhold til dens nødvendighet. Hvor er grensegangen mellom den utidige og den nødvendige disiplinering i omsorgsinstitusjoner? Er det greit med fast middagstid? Bør det innføres rutiner slik at medisindosetter ikke benyttes eller ikke er synlige, da synet av dem selvsagt sier noe om hvor du er, og hva vi driver med her, og derved kanskje disiplinerer samtaler.

Brukerperspektivet kommer til uttrykk gjennom en litteraturgjennomgang. Historiene er kritiske til opplevd praksis. Dette fortolkes så dithen at det er en diagnostiserende kultur som skaper fremmedgjøring og umenneskelighet. Djevelen bor i diagnosene. Her hadde det vært interessant om det ble sammenliknet med brukererfaringer fra somatikken. De er heller ikke alltid noe å skryte av. Vi har alle hørt om gallesteinen i 5-sengen. Jeg tror ikke man slipper unna å diagnostisere gallestein i somatisk sykehus. Det burde vært drøftet om det går an å oppføre seg som medmenneske selv om man setter diagnoser.

Vedrørende tvangsmedisinering: Hvor representativ er posten som ble undersøkt? Er det en post generelt preget av mye tvangsbruk, eller er den ikke det? Posten burde vært kvantitativt beskrevet med hensyn til tvangsbruk og miljø. Hvor mange av de negative erfaringene reflekterer en dårlig postatmosfære og utidig kultur med for mye tvangsbruk? Det er stor forskjell mellom poster, og ikke alt lar seg forsvare.

Nettopp derfor er brukerperspektivet viktig og boken nyttig. Men den hadde stått seg på større åpenhet i diskusjonene.

Tidsskrift for Den Norske Legeforening nr 11 2015 s. 14.